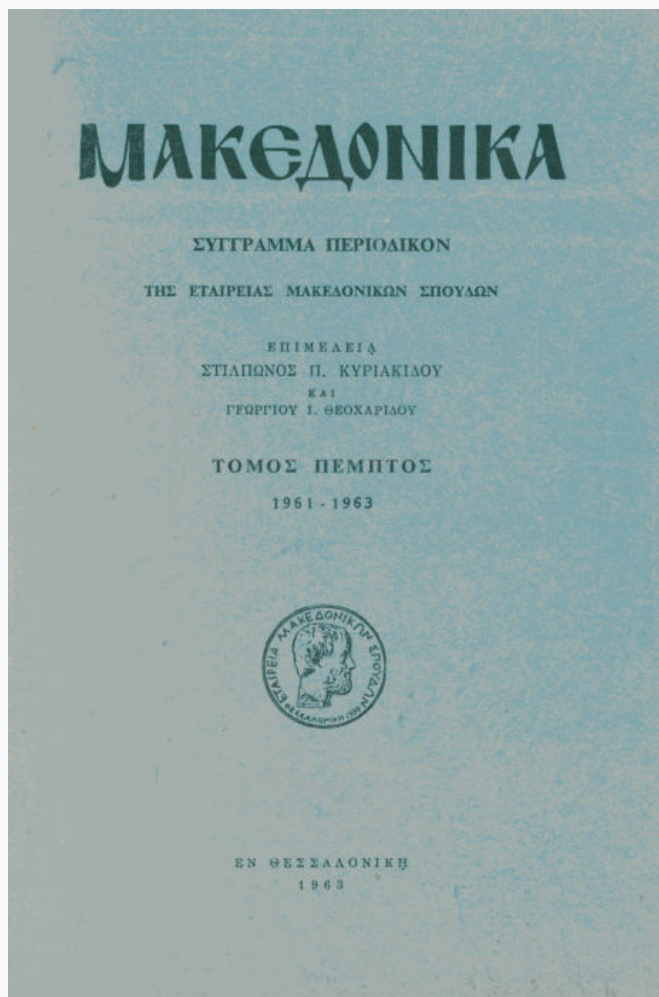

Μακεδονικά

Τόμ. 5, Αρ. 1 (1963)

Φώτη Ι. Παπανικολάου, Ιστορία του Κριμινίου

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.838](https://doi.org/10.12681/makedonika.838)

Copyright © 2015, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1963). Φώτη Ι. Παπανικολάου, Ιστορία του Κριμινίου. *Μακεδονικά*, 5(1), 551–555.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.838>

Φώτη Ι. Παπανικολάου, 'Ιστορία τοῦ Κριμινίου. Θεσσαλονίκη, 1959. 8ον σ. 120, μετὰ πολλῶν ὀλοσελίδων εἰκόνων.

Ὁ συγγραφεύς, συνταξιούχος δημοδιδάσκαλος, γεννηθεὶς εἰς τὸ χωρίον Κριμίνιον καὶ ἐργασθεὶς εἰς αὐτό, βαθεῖαν τρέφων ἀγάπην πρὸς τὴν γενέθλιον γῆν, ἀπεφάσισε νὰ συγγράψῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ χωρίου του, διότι, ὅπως γράφει εἰς τὸν πρόλογόν του «Ὁ τόπος ὅπου γεννιέται κανεὶς καὶ μεγαλώνει εἶναι μιὰ ζωντανὴ πραγματικότητα, ποὺ ἐνώνεται σφιχτὰ μὲ τὴ ζωὴ του. Τὸ δεσμὸ αὐτὸ μὲ τὴ γενέθλια γῆ τὸν δυναμώνει ἀκόμη περισσότερο ἢ γνώσῃ τῆς τοπικῆς ἱστορίας... Ἡ ζωὴ φέρνει τὸ παρελθὸν μέσα της, ποὺ ἂν θελήσουμε νὰ τὸ ἀγνοήσουμε, ἀγνοοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας. Γι' αὐτὸ ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς ζωῆς μας πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ τοπικὴ ἱστορία.»

Διὰ νὰ συγγραφῇ ὅμως ἡ ἱστορία ἐνὸς μικροῦ τόπου, τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι εὐκόλον, διότι συνήθως λείπουν τὰ γραπτὰ στοιχεῖα. Ὁ συγγραφεύς μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν συνεκέντρωσεν ὅσα παλαιὰ ἔγγραφα ποικίλης φύσεως κατώρθωσε νὰ εὑρῇ, ἐνθυμήσεις εἰς ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, ἔγγραφα σουλτανικὰ καὶ ἐκκλησιαστικά, ἰδιωτικὰ πωλητήρια, ἐπιστολὰς καὶ τὰ παρόμοια, τὰ ὁποῖα καὶ συνεπλήρωσε μὲ τὰς σφζομένας προφορικὰς παραδόσεις, ἐξ ὧν δ' αὐτῶν κατώρθωσε νὰ δώσῃ μίαν ἀρκετὰ σαφεῖ εἰκόνα τῆς ζωῆς τοῦ χωρίου κατὰ τὸ παρελθόν.

Τὸ χωρίον κατὰ τινὰ ἐκκλησιαστικὴν ἐνθύμησιν, γεγραμμένην εἰς τυπικόν, ἐκδοθὲν τὸ 1685, ἰδρύθη τὸ 1722. Κατὰ τὴν παράδοσιν τὸ Παλιόκριμινι μαζὶ μὲ ἄλλα χωρία τοῦ Βοΐου κατεστράφη ὑπὸ ἁλβανικῶν συμμοριῶν, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ διεσκορπίσθησαν. Μία ὁμὰς τούτων ἦλθε καὶ ἐγκατεστάθη ὅπου τὸ σημερινὸν Κριμίνι, ἀγοράσασα τὸν τόπον παρὰ τινος μπέη Ἰμπραήμ Τσάτσου καλουμένου, τοῦ ὁποίου ἦτο κτήμα (τσιφλίκι). Τὸ νέον χωρίον ἠδδοκίμησε, μολονότι δὲν ἔπαυσε νὰ ἐνοχλῇται ἀπὸ ἐπιδρομὰς Ἀλβανῶν, ἀλλὰ καὶ Ἑλλήνων ληστῶν, αἱ ὁποῖαι καὶ ἀποτελοῦν τὴν ἐξωτερικὴν του, οὕτως εἰπεῖν, ἱστορίαν.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ τόπος ἦτο ὀρεινὸς καὶ ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν διατροφὴν τῶν κατοίκων, οὗτοι ἐξενιτεύοντο ὥς κτίσται ὅχι μόνον ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Οἱ παραμένοντες ἠσχολοῦντο μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἰδίως μὲ τὴν κτηνοτροφίαν, εἶχον δὲ καὶ ἀνεπτυγμένην οἰκατεχνίαν, κυρίως ὑφαντικὴν μαλλίνων ὑφασμάτων, τὰ ὁποῖα καὶ ἐμπορεύοντο.

Οἱ ἐν τῇ ξένῃ εὐρισκόμενοι συνεπήγγυνον συλλόγους καὶ συνέλεγον χρήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἐβοήθουν τοὺς ἐν τῇ πατρίδι παραμένοντας διὰ τὴν οἰκοδομὴν ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων.

Τὸ χωρίον ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς ἐθνικοὺς κατὰ τῶν Τούρκων καὶ Βουλγάρων ἀγῶνας, ἐξ αὐτοῦ δὲ κατήγετο ὁ ὀνομαστὸς ὀπλαρχηγὸς Ἀθανάσιος

Μπρούφας, ὁ ὁποῖος ἔδρασε κατὰ τῶν Τούρκων ἀπὸ τοῦ 1876 μέχρι τοῦ 1881, ἀκολούθως δέ, τὸ 1895, ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Ἑταιρείας εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὅπου ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ Παρλεπέ. Ἐκεῖ ἐφρονεῦθη ἐν συμπλοκῇ πρὸς τὸν τουρκικὸν στρατόν. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα ἀρκετοὶ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἔλαβον μέρος εἰς αὐτόν.

Περαιτέρω ὁ συγγραφεὺς παρέχει χρησίμους πληροφορίας περὶ τῆς πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ὥς καὶ περὶ τῶν σχολείων, σημειώνει δὲ καὶ τοὺς διακριθέντας εἰς τὰ γράμματα, τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας. Περιγράφει ἀκολούθως τὰς περὶ τὸ χωρίον ἐξοχάς, τὰ τῆς ἰδρυέσεως καὶ συγκοινωνίας, προσθέτει δ' ἐν τέλει καὶ ὀλίγα περὶ ἐθίμων τοῦ τόπου, πρωτοχρονιάς, Πάσχα, Ἀγίου Ἰωάννου καὶ τριημέρου νηστείας.

Τὸ βιβλίον εἶναι γεγραμμένον μὲ πολλὴν σαφήνειαν καὶ γλαφυρότητα, ἐνέχει δὲ καὶ γενικωτέραν σημασίαν, διότι ἡ παρεχόμενη ἱστορικὴ εἰκὼν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὥς ἡ τυπικὴ εἰκὼν τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ βίου τῶν ὀρεινῶν χωρίων τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Φώτη Δ. η. μ. Παπανικολάου, Λαογραφικά Δυτικῆς Μακεδονίας. Τόμος πρῶτος. Θεσσαλονίκη, 1962. 8ον σ. 271.

Ὁ συγγραφεὺς πλὴν τῆς συγγραφῆς τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος του ἠσχολήθη ἀπὸ ἑτῶν καὶ μὲ τὴν περισυλλογὴν τοῦ λαογραφικοῦ τοῦ ὕλικου, μέρος τοῦ ὁποῖου ἐδημοσίευσε κατὰ καιροὺς κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἐφημερίδα «Δυτικὴν Μακεδονίαν» τῆς Κοζάνης, περιέλαβε δὲ καὶ εἰς τὴν «Ἱστορίαν τοῦ Κριμινίου» περιγραφὰς ἐθίμων τινῶν. Τώρα χάρις εἰς τὴν οἰκονομικὴν ὑποστήριξιν τῆς «Προοδευτικῆς Ἑνώσεως Κριμινιωτῶν Θεσσαλονίκης» ἐκδίδεται καὶ ὁ πρῶτος τόμος τῆς λαογραφικῆς συλλογῆς, τὸν ὁποῖον θὰ ἀκολουθήσουν καὶ ἄλλοι.

Ἡ συλλογὴ δὲν εἶναι διατεταγμένη κατὰ τὴν κρατοῦσαν εἰς τὴν λαογραφίαν διάταξιν. Ἡ δημοσιευομένη εἰς τὸν πρῶτον τοῦτον τόμον ὕλη διαιρεῖται εἰς τρία κεφάλαια, ὧν τὸ Α' (σ. 7 - 168) φέρει τὸν τίτλον «Λαογραφικά σύμμεικτα», τὸ Β' (169 - 189) τὸν τίτλον «Οἱ δώδεκα μῆνες στὴ Λαογραφία» καὶ τὸ Γ' (σ. 190 - 271) τὸν τίτλον «Δημοτικὰ τραγούδια».

Τὸ Α' περιλαμβάνει ποικίλην ὕλην, ἀφορῶσαν εἰς ζῆα καὶ φυτὰ, εἰς τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας καὶ τὰς κατοικίας, εἰς μέλη τοῦ σώματος, εἰς ἐορτὰς καὶ ἀγίους, εἰς γεωργικὰς καὶ ἐπαγγελματικὰς ἐργασίας καὶ ἄλλα διάφορα. Ἡ ἐκθεσις γίνεται εἰς τὴν δημοτικὴν μὲ πολλὴν γλαφυρότητα καὶ ἀγάπην πρὸς τὰ ἐκτιθέμενα, ἀλλὰ καὶ μὲ πολὺν ῥωμαντισμόν, τὸν ὁποῖον ἐκφράζει σαφῶς καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὴν «Ἱστορίαν τοῦ Κριμινίου». «Ὅπου καὶ